

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Інститут математики, економіки та механіки
Кафедра економічної теорії та історії економічної думки

Дипломна робота
бакалавра

на тему: **«Інноваційні чинники розвитку галузевих ринків в умовах
глобалізації»**

«Innovative factors of the branch markets development under the globalization condotions»

Виконала: студентка денної форми навчання
Напряму підготовки – 6.030203 «Міжнародні економічні відносини»
Логіновська Катерина Олексіївна

Керівник к. е. н., ст. викл. Матюк Т. В. _____

Рецензент к. екон. н., доц. Войнова Є. І.

Рекомендовано до захисту :

Протокол засідання кафедри

№ 9 від 08.06.2017р.

Захищено на засіданні ЕК №10

протокол №__ від «__» ____2017р.

Оцінка _____/_____/_____

Завідувач кафедри

_____ д. е. н., проф. О. В. Горняк

Голова ЕК _____ ПІБ

_____ д. е. н., проф. В. М. Степанов

Одеса – 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ.....	6
1.1. Сутність і класифікація галузевих ринків.....	6
1.2. Характеристика структурних ознак галузевих ринків.....	14
1.3. Чинники розвитку галузевих ринків.....	18
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ В СУЧАСНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ.....	23
2.1. Дослідження інновацій в теорії галузевих ринків.....	23
2.2. Досвід Німеччини у формуванні та функціонуванні галузевих ринків на прикладі ринку мобільного зв'язку.....	29
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ.....	36
3.1. Інновації у розвитку ринку мобільного зв'язку України	36
3.2. Особливості впливу інновацій на галузеві ринки України.....	45
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Сучасний розвиток світової економіки демонструє суперечливі тенденції глобалізації, які призводять до радикальної зміни співвідношення різних секторів і галузей економіки. Посилюється нерівномірність розвитку національних економік, вплив ТНК і глобальних компаній на ринки окремих країн, зростають бар'єри входження фірм до світового економічного простору.

Кожний галузевий ринок має специфічні ознаки, однак існують спільні риси їх функціонування, зокрема концентрація ринку на рівні галузі, бар'єри входження на галузевий ринок, диференціація продукції, вертикальні взаємозв'язки між фірмами, цінова дискримінація, стратегічна поведінка фірм, тенденції глобалізації тощо. Теоретичне осмислення цих процесів дає змогу розширити та систематизувати напрями ефективного функціонування й розвитку галузевих ринків і економіки в цілому, визначити напрями регулювання галузевих ринків у сучасних умовах.

Суттєвий вплив на розвиток та функціонування галузевих ринків чинять інновації. Збільшення ролі інновацій у діяльності галузей та фірм є загальною вимогою економічного зростання при переході на новий технологічний уклад в умовах глобалізації.

На сучасному етапі розвитку світової економіки інновації перетворилися на ключовий фактор глобальної конкуренції.

Компанії, в умовах глобалізації, шляхом інновацій досягають конкурентних переваг. Сучасний розвиток науково-технічного прогресу є одним із головних факторів посилення конкуренції на національному та глобальному рівнях. Об'єктивні зміни у суспільному економічному житті призвели до нової моделі економіки, що базується на інноваційних засадах розвитку. У процесі інноваційних перетворень провідна роль належить галузевим ринкам, підприємства яких, з одного боку, виступають як споживачі інноваційних ідей, а з іншого – сприяють їх генерації на фірми, що споживають дану продукцію.

Інноваційний розвиток економіки залежить від багатьох факторів, серед яких формування ринку інновацій, орієнтація цього ринку на національну промисловість, виконання інноваційних розробок на рівні потужних корпорацій, а також залучення інвестицій в інноваційну сферу.

Галузеві ринки вивчали такі науковці, як Й. Шумпетер, Дж. Кларк, Т. Левітт, А. Сміт, А. Маршал, В. Джевонс, а також російські та українські економісти – С. Авдашева, Н. Розанова, В. Третьяк, В. Базилевич, В. Лагутіна, А. Ігнатюк, В. Базилевич, Ю. Петруня, В. Точилін.

Метою дипломної роботи є дослідження інноваційних чинників розвитку галузевих ринків в умовах глобалізації.

Виходячи з поставленої мети, в роботі визначені такі завдання:

- розглянути сутність та класифікацію галузевих ринків в умовах глобалізації;
- проаналізувати характеристику структурних ознак галузевих ринків;
- визначити основні чинники розвитку галузевих ринків;
- розглянути інновації в теорії галузевих ринків;
- проаналізувати досвід Німеччини у формуванні та функціонуванні галузевих ринків на прикладі ринку мобільного зв'язку;
- розглянути інновації у розвитку ринку мобільного зв'язку України;
- проаналізувати особливості впливу інновацій на галузеві ринки України.

Об'єктом дослідження є інноваційні чинники розвитку галузевих ринків в умовах глобалізації.

Предметом дослідження є вплив інноваційних чинників на розвиток сучасних галузевих ринків.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

У першому розділі розглядаються теоретичні основи функціонування галузевих ринків, а саме – сутність і класифікація галузевих ринків. На основі аналізу різних поглядів до поняття галузевих ринків запропоновано визначення структури та розвитку галузевих ринків.

У другому розділі проводиться аналіз особливостей функціонування галузевих ринків в сучасному інноваційному просторі. Проаналізовано досвід Німеччини і виявлено важливість обсягу витрат на інновації, що позитивно впливає на розвиток галузевого ринку, а саме ринку мобільного зв'язку.

У третьому розділі розглядаються напрями розвитку сучасних галузевих ринків. На прикладі України та аналізу українського ринку мобільного зв'язку було виявлено вплив інтернет-проникнення, як рушійного фактора розвитку мобільного зв'язку на прикладі трьох операторів мобільного зв'язку.

ВИСНОВКИ

В ході роботи було проаналізовано інноваційні чинники розвитку галузевих ринків в умовах глобалізації. Існує багато визначень поняття галузевих ринків. Розглянувши сутність, етапи розвитку галузевих ринків, їх класифікацію та узагальнюючи визначення, сформульовані відомими вченими-економістами галузевих ринків, можна стверджувати, що, галузеві ринки – це взаємодія і, водночас, конкуренція підприємств, що займаються однакою формою діяльності та мають однакові або схожі засоби виробництва товарів чи послуг, у межах однієї галузі.

Розглядаючи формування та розвиток галузевих ринків, слід наголосити на важливості ринкової концентрації галузевих ринків. Аналіз показав, що за період 2013-2016 рр. кількість підприємств ряду галузей національної економіки збільшилась. Найбільші зміни відбулись у кількості підприємств виробництва та розподіл електроенергії, газу та води, а саме – 7,2% та у добувній та переробній промисловості – 6,2%. Зменшення відбулося лише у двох галузях, а саме: у рибальстві – на 2,9%, та у держарному управлінні – на 2,5%.

Класифіковано вхідні бар'єри до галузі за структурно-технологічним критерієм (торгові марки, продуктові і процесні патенти, потреба у капіталі, економія від масштабу, технологічний рівень), а також та поведінковим (реклама, дослідження і розробка, обмежене ціноутворення, витрати на НДДКР, контроль над стратегічними ресурсами, неповність інформації).

Визначено основні чинники формування глобальних галузевих ринків – інтернаціоналізація господарського життя, стирання відмінностей між країнами у виробництві та розподілі продукції, галузева політика країн щодо стимулювання та ліквідації окремих видів діяльності, виникнення нових ринків, посилення конкуренції, зростаюча економія за рахунок масштабів виробництва, спадні витрати на перевезення та складування, зміни вартості факторів виробництва та послаблення обмежень з боку уряду.

На основі галузу робіт, присвячених дослідженню інновацій в теорії галузевих ринків було виділено низку напрямів впливу інновацій на галузеві ринки, і найголовніші з них – виробництво принципово нових товарів та послуг, застосування нової техніки та технологічних процесів, освоєння нових ринків збуту, формування нової структури галузевих ринків, монопольне становище фірми та природа фірми, що здійснює інновації.

Для більш загального аналізу був обраний ринок мобільного зв'язку Німеччини. Так як, за рівнем проникнення мобільного зв'язку Німеччина займає одне з провідних місць як в Європі, так і в усьому світі. А телекомунікаційний ринок в Німеччині досить стабільний.

В ході роботи, були проаналізовані три найвпливовіші мобільні оператори Німеччини – Deutsche Telekom, Vodafone Germany та Telefonica O2 Germany. У більшості випадків, а саме у Deutsche Telekom та Telefonica O2 Germany, були виявлені схожі тенденції у динаміці прибутку мобільних операторів та кількістю їх абонентів. Прибуток оператора мобільного зв'язку Deutsche Telekom у 2016р. склав 73,1 млрд.євро, а кількість абонентів дорівнювала 165 млн.користувачів. Це найбільші показники за період 2009-2016рр. У порівнянні з Deutsche Telekom, Vodafone Germany має значно менший прибуток, так у 2016р. прибуток становив 10,63 млрд.євро, а кількість абонентів дорівнювала лише 30,3 млн. користувачів. Стосовно прибутку, у Telefonica O2 Germany він найменший з трьох головних операторів мобільного зв'язку в Німеччині. Так у 2016р. прибуток становив 7,5 млрд.євро, а кількість абонентів дорівнювала 20,5 млн. користувачів.

Проаналізувавши досвід Німеччини, прийшли до висновку, що значний вплив інновацій на розвиток ринку мобільного зв'язку відбувається за рахунок впровадження нового покриття високошвидкісного інтернету, тобто 4G-зв'язку. Німеччина – країна, яка не шкодує коштів на НДДКР. Німці вважають, що вкладення в НДДКР це можливість забезпечити постійне зростання і сталий розвиток економіки, що ми і можемо спостерігати.

Аналіз показав, що кількість підприємств, що займались інноваційною діяльністю в Україні збільшувалась у період з 2010р. по 2014р., однак у 2015 році, кількість таких підприємств зменшилась вдвічі. Україна не витрачає навіть 1% від ВВП на НДДКР. Це надзвичайно низький показник, і ключовим фактором успіху в цьому процесі покликана стати зважена державна політика щодо активізації інноваційної сфери і залученню інвестицій в перспективні сектори економіки.

Телекомунікаційна сфера є сферою стратегічного значення для будь-якої національної економіки. Лідуючим по перспективності використання стандартів і охопленням користувачів сегментом на телекомунікаційному ринку України є галузь мобільного зв'язку. На українському ринку мобільного зв'язку олігополія, так само як і в Німеччині. Перше місце займає Київстар, далі йдуть Vodafone Україна та lifecell.

Розглянувши інновації у розвитку ринку мобільного зв'язку України, можна зробити наступні висновки. Видача ліцензій на 3G-зв'язок була основною тенденцією розвитку ринку мобільного зв'язку до 2015р. Саме вона стала визначальною для ринку мобільних комунікацій. Встановлено, що Україна стала однією з останніх країн, де з'явився 3G-зв'язок. Найбільше інвестував у розвиток 3G-зв'язку – lifecell. Мобільний оператор вклав у розвиток високошвидкісного інтернету 8,193 млн.грн., а це 36% від усіх інвестицій мобільних операторів у розвиток 3G-зв'язку. Другий по обсягу інвестицій Київстар – 7,749 млн.грн, та 34% від усіх інвестицій у 3G. Найменше, серед лідерів мобільного зв'язку України, у розвиток 3G вклав Vodafone – 6,978 млн.грн., а це 30% від усіх інвестицій.

Прибуток компанії Київстар у 2016р. склав 14,9 млрд.грн., а кількість абонентів дорівнювала 26,1 млн. користувачів. Другий, за кількістю отриманого прибутку в 2016р. Vodafone Україна – 11,1 млрд.грн., а кількість користувачів склала 20,8 млн. абонентів. За 2016р. прибуток оператору мобільного зв'язку lifecell склав 4,8 млрд.грн., а кількість абонентів дорівнювала 10,4 млн.користувачів. Слід зауважити, що Україна відстає у світових тенденціях мобільного зв'язку та інтернету, а саме у покритті 4G, приблизно на 10 років. Один з факторів розгортання нових мереж – кількість пристроїв з підтримкою конкретної технології.

Аналізуючи інновації та їх вплив на галузеві ринки України, слід зауважити, що конкурентоспроможність України та її інноваційність сьогодні досить низько оцінюється у світі. Рейтинг ГП розмістив Україну у 2016 році на 56 місці із 128 місць, тоді як Німеччина займає 10 місце.

Для аналізу впливу інновацій на галузевий ринок України, а саме – ринок мобільного зв'язку, представлений трьома найвпливовішими мобільними операторами України, такими як Київстар, lifecell та Vodafone Україна, були побудовані регресійні моделі для трьох операторів мобільного зв'язку.

Перша регресійна модель, досліджує вплив ВВП України, прибутку операторів мобільного зв'язку Vodafone Україна та lifecell, показника інтернет-проникнення в країні, витрат на НДДКР та кількості зайнятих у науково-дослідницькій діяльності в Україні на кількість абонентів найбільшого оператора мобільного зв'язку України Київстар. Друга регресійна модель досліджує вплив ВВП України, прибутку операторів мобільного зв'язку Vodafone Україна та Київстар, показника інтернет-проникнення в країні, витрат на НДДКР та кількості зайнятих у науково-дослідницькій діяльності в Україні на кількість абонентів оператора мобільного зв'язку України lifecell. І третя регресійна модель досліджує вплив ВВП України, прибутку операторів мобільного зв'язку lifecell та Київстар, показника інтернет-проникнення в країні, витрат на НДДКР та кількості зайнятих у науково-дослідницькій діяльності в Україні на кількість абонентів оператора мобільного зв'язку України Vodafone Україна.

Найвпливовішим фактором в усіх трьох регресійних моделях виявився показник інтернет-проникнення. У першому випадку, між показниками спостерігається зворотній зв'язок, якщо показник інтернет-проникнення зростає, то кількість абонентів компанії Київстар зменшиться на 1,67%. У другому випадку, спостерігається прямий зв'язок. Так, у разі збільшення інтернет-проникнення в Україні кількість абонентів lifecell зростає на 3,85%. У третьому випадку, також прямий зв'язок, якщо показник інтернет-проникнення зростає то кількість абонентів компанії Vodafone Україна збільшиться на 1,65%. Чим більше з'являється нових

користувачів інтернет, тим більше стає кількість абонентів у двох із тьох операторів, оскільки вони надають найвигідніші послуги мобільного інтернету.

В цілому, для розвитку ринку мобільного зв'язку України та телекомунікаційного ринку взагалі, необхідний ріст ряду показників, а саме: ВВП і частки витрат населення на зв'язок, попиту на послуги мобільного широкополісного доступу в інтернет, рівня технологічного розвитку і наукового потенціалу, зокрема збільшення витрат на НДДКР та притоку іноземних інвестицій, рівня операторських доходів і капітальних витрат, рівня проникнення смартфонів, а також збільшення конкуренції, головним чинником якої є використання та розвиток інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ігнатюк А. І. Економіка галузевих ринків [Електронний ресурс]: навчальний посібник / А. І. Ігнатюк. – К. : ВПЦ "Київський університет". – 2015. – С. 447. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/profile/Anzhela_Ignatyuk/publication/308733150_Ekonomika_galuzevih_rinkiv/links/57ed79ed08ae03fa0e829702.pdf
2. Ігнатюк А. І. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання.: монографія / А. І. Ігнатюк. – К. : ННЦ "Ін-т аграрної економіки", 2010. – С. 465.
3. Гільмундінов В. М. Економіка галузевих ринків. [Електронний ресурс] // Навчальний посібник // Ч. 1: Учеб. допомога. – Новосибірськ: Изд-во НГТУ, 2005. – С. 83. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/2568897/>
4. Ержанова Т.А. Значение гарвардской парадигмы для современного анализа отраслевых рынков (прикладной анализ на примере Казахстанских фирм определенной отрасли) [Электронный ресурс] // Международный журнал социальных и гуманитарных наук. – 2016. – Т. 6. №1. – С. 207-212. – Режим доступа: <http://intjournal.ru/>
5. Національна академія внутрішніх справ / Кафедра економіко-правових дисциплін «Економічна теорія» [Електронний ресурс] / Мультимедійний навчальний посібник, 30.01.2017. – Режим доступу: http://www.naiu.kiev.ua/books/ekonom_teoria/Files/L5/L5_1.htm
6. Экономика промышленного предприятия. Зайцев Н.Л. [Электронный ресурс] 6-е изд., перераб. и доп. – М.: 2008. — С. 414. – Режим доступа: http://lib.ink/ekonomicheskaya-teoriya_826/ryinok-ponyatie-raznovidnosti-24159.html
7. Экономика и предпринимательство в социально-культурном сервисе и туризме (Учеб. пособие). Автор: Бутовец Н.К., редактор: Александрова Л.И. [Электронный ресурс] / Сайт цифровых учебно-методических материалов

- ВГУЭС / 30.01.2017. – С. 12. – Режим доступа:
http://abc.vvsu.ru/Books/e_tur_up/page0001.asp
8. Пелих, А. С. Экономика отрасли [Электронный ресурс]: монография / А. С. Пелих, В. М. Джуха, А. В. Курицин. - Ростов-на-Дону: Феникс. – 2003. – С. 446. – Режим доступа: <http://library.gpntb.ru/>
 9. Журавльова Г.Б. Экономика отраслевых рынков / Классификация отраслевых рынков / [Электронный ресурс] Реферат. / Министерство образования Российской Федерации / Государственная полярная академия Кафедра национальной экономики. – Санкт-Петербург. – 2003. – С. 29. – Режим доступа: http://www.allbest.ru/economy/00397340_0.html
 10. Ігнатюк А. І. Умови формування та тенденції розвитку глобальних галузевих ринків [Електронний ресурс] / Вісник Дніпропетровського університету // Серія «Економіка». Вип. 3(2), 2009. – Режим доступу: <http://www.stattionline.org.ua/ekonom/49/6700-umovi-formuvannya-ta-tendencii-rozvitku-globalnix-galuzevix-rinkiv.html>
 11. Солонінко К. С. Міжнародна економіка. [Електронний ресурс] Навчальний посібник / Солонінко К. С. – К.: Кондор, 2008. – С. 380.– Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-146.html>
 12. Тарасенко В.С. Види галузевих вхідних бар'єрів / В.С. Тарасенко; наук. кер. С.В. Тарасенко // Економічні проблеми сталого розвитку [Електронний ресурс] : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю наукової діяльності ф-ту економіки та менеджменту СумДУ, м. Суми, 3-5 квітня 2012 р. / Відп. за вип. О.В. Прокопенко. – Суми: СумДУ. – 2012. – Т.6. – С. 88-89. – Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/28408/1/Barer.pdf>
 13. Ігнатюк А. І. Умови формування та тенденції розвитку глобальних галузевих ринків [Електронний ресурс] / Вісник Дніпропетровського університету // Серія «Економіка». Вип. 3(2), 2009.– Режим доступу:

- <http://www.stattionline.org.ua/ekonom/49/6700-umovi-formuvannya-ta-tendencii-rozvitku-globalnix-galuzevix-rinkiv.html>
14. Солонінко К. С. Міжнародна економіка. [Електронний ресурс] Навчальний посібник / Солонінко К. С. – К.: Кондор, 2008. – С. 380.– Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-146.html>
 15. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: [Електронний ресурс] Видавничий центр “Академія”, 2000. – С.864 – Режим доступу: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/entsiklopediya/55-i/3382-internatsionalizatsiya-gospodarskogo-zhittya.html>
 16. Сакун А.Ж. Севрюкова С.М. ФОРМУВАННЯ ГАЛУЗЕВОГО РИНКУ УКРАЇНИ. [Електронний ресурс] / Херсонський державний аграрний університет / Новокаховський гуманітарний інститут ВНЗ Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна». Стаття. – УДК 338.012. – С. 231-234. – Режим доступу: <http://www.ksau.kherson.ua/>
 17. Ігнатюк А.І. Галузеві ринки та інновації / А.І. Ігнатюк // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2010. – Вип. 20. – С. 90-100.
 18. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. [Електронний ресурс] / Кондратьев Н.Д. – М.:Економка, 2002. – С. 550. – Режим доступу: <http://noocivil.esrae.ru/pdf/2012/1/879.pdf>
 19. Drucker. P.F. Discipline of Innovation [Electronic resource] // Harvard Business review. – 2002. – August. – p. 8.– Access mode: <https://hbr.org/2002/08/the-discipline-of-innovation>
 20. Solow. R. M. Technical Change and the Aggregate Production Function [Electronic resource] // The Review of Economics and Statistics Vol. 39, No. 3 (Aug., 1957). – pp. 312-320 – Access mode: http://www.jstor.org/stable/1926047?origin=JSTORpdf&seq=1#page_scan_tab_contents

21. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV, поточна редакція від 05.12.2012 р., підстава 5460-17: офіц.текст: станом на 28 січня 2014р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
22. Портал внешнеэкономической информации [Электронный ресурс] / Обзор экономики Германии. – 2016г. – С. 267.– Режим доступа: http://www.ved.gov.ru/exportcountries/economics_review/
23. NAG.ru [Electronic resource] – Access mode: <https://nag.ru/articles/article/23572/a-kak-u-nih-telekom-v-germanii.html>
24. ZGOBA [Electronic resource] – Access mode: <https://zgoba.ru/pokrytie-seti-t-mobile-vodafone-o2-e-plus-v-germanii/>
25. DEUTSCHE TELEKOM THE 2016 FINANCIAL YEAR The Statistics Portal [Electronic resource] – Access mode: <file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/dl-170302-q4-16-pdf.pdf>
26. The Statistics Portal [Electronic resource] – Access mode: <https://www.statista.com>
27. The Global Innovation Index [Electronic resource] – Access mode: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report#>
28. Мировой атлас данных. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://knoema.ru/atlas/>
29. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
30. AIN.UA [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://ain.ua/2016/11/18/vodafone-lifecell-kiievstar-itogi-iii-kvartala>
31. LIFECCELL [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lifecell.ua/uk/>
32. Vgorode.UA [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://kiev.vgorode.ua/news/obzory/328119-cto-novo-ho-v-myre-3G-ynterneta-aktualnye-taryfy-dlia-ukraynskykh-abonentov>

33. Trendu.info [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.trendu.info/?p=172>
34. Київстар [Електроний ресурс] – Режим доступу: <https://kyivstar.ua/ru/mm/news-and-promotions/kyivstar-planiruet-vdvoe-uvelichit-territoriyu-3g-do-konca-goda>
35. Vodafone [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.vodafone.ua/ru>
36. ІТС.ua [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://itc.ua/articles/chem-horoshi-seti-lte-i-chno-tormozit-zapusk-4g-v-ukraine/>
37. Постанова Верховної Ради України. [Електроний ресурс] Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів"– Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2632-17>
38. Комітет з питань науки та освіти / / СТРАТЕГІЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА 2010–2020 РОКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>
39. Васильева С.В. Секисов А.Г. / Теория (ЭКОНОМИКА) ОТРАСЛЕВЫХ РЫНКОВ. / Учебное пособие. – Чита РИК ЧитГУ. – 2011. – С. 70.
40. Ігнатюк А. І. / Розвиток галузевих ринків в умовах глобалізації. / – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки». – 2010. – С. 40.
41. Ежова В.А. / Теория отраслевых рынков: учебное пособие СПбГТУРП,- СПб. – 2015. – С. 40.
42. Ігнатюк А. І. / Глобальні галузеві ринки. Підходи до визначення та характерні ознаки. // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2010. – Вип. 117. – С. 23-26.
43. Портер М. Международная конкуренция: Пер. с англ. / Под ред. и с предисловием В.Д.Щетинина / М.Портер. – М.: Междунар.отношения, 1993. – С. 896.
44. Штапова И.С. Понятие отраслевого рынка и его когнитивное представление [Электронный ресурс] // Экономические науки. – № 5(54). –

2009. – С. 185-190. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/teoretiko-metodicheskie-aspekty-kompleksnogo-ekonomicheskogo-analiza-otraslevyih-rynkov>

ДОДАТКИ

Додаток А

Кількість суб'єктів ЄДРПОУ за видами діяльності, 2013-2016 рр.

	Код секції КВЕД	Станом на			
		01.01.2013	01.07.2014	01.10.2015	01.01.2016
Усього		251963	254760	257181	259371
у тому числі					
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	A	1686	1713	1750	1770
Рибальство, рибництво	B	137	139	133	133
Промисловість					
добувна промисловість	C	482	489	500	512
переробна промисловість	D	21456	21661	21801	21907
виробництво, та розподілення електроенергії, газу та води	E	620	643	660	665
Будівництво	F	20801	20976	21093	21205
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	G	74622	75529	76252	76832
Діяльність готелів та ресторанів	H	4106	4169	4258	4324
Діяльність транспорту та зв'язку	I	10295	10532	10702	10865
Фінансова діяльність	J	6150	6196	6228	6328
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	K	51773	52559	53329	54189
Державне управління	L	1472	1442	1436	1435
Освіта	M	3045	3079	3107	3127
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	N	4819	4897	4974	5033
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	O	20335	20587	20819	21012

Джерело:[22]

Додаток Б

Порівняння оптимізаційної та інноваційної моделей фірми

Інноваційна фірма	Оптимізаційна фірма
Стратегія	
Забезпечує аллокацію ресурсів для інвестицій у розвиток людських здібностей, які будуть поліпшувати конкурентне становище фірми у боротьбі за обрану продуктові ринки	Визначається умовою максимізації прибутку при заданих ринкових і технологічних обмеженнях
Фінансування	
Підтримує процес розвитку технологій та отримання доступу до ринків, починаючи з моменту здійснення інвестицій у виробничі ресурси та закінчуючи моментом надходження фінансів від продажу продукції. Ринкова невизначеність дозволяє мати переваги перед оптимізаційними фірмами	Фінансування - не проблема, оскільки передбачається можливість отримання фірмою кредиту за ринковими ставками та продаж усього обсягу виробленого товару, що покриває вартість капіталу, за якими вже є адекватний дохід.
Організація	
Передбачає розвиток і використання виробничих ресурсів, що створюють цінність, щодо генерування продуктів, які будуть куплені споживачами	Визначається екзогенними виробничими функціями та факторними цінами
Переміщення ресурсів	
Спрямоване на отримання конкурентних переваг внаслідок інвестицій в інновації	Відбуватиметься до встановлення рівноваги на ринку
Підприємець	
Спеціальні знання про ринок мають вирішальне значення для інноваційної діяльності	Не впливає на створення умов нерівноваги, не потребує спеціальних знань про ринок для конкурентної боротьби
Постійні витрати	
Рівень витрат визначається стратегічними рішеннями щодо здійснення інвестицій, з метою отримання конкурентних переваг на ринку	Підприємець не обирає рівень, рівні екзогенно задані технологіями, факторними цінами, їх покриття є необхідною умовою конкуренції
Зростаючий характер витрат	
Усвідомлення цього дозволяє визначити межі вихідної інвестиційної стратегії, здійснити інвестиції з метою отримання контролю над ними	Сприймає пасивно, оптимізує, приймаючи як обмеження

Продовження додатку Б

Ціна	
Визначається фірмою і спрямована на формування ринкового попиту та збільшення частки ринку	Визначається на основі максимізації прибутку на ринку монополії, є заданою внаслідок взаємодії попиту та пропозиції на ринку досконалої конкуренції

Джерело: [4, с. 418]

Додаток В

Інноваційна діяльність промислових підприємств за напрямками
проведених інновацій, у період 2010-2015рр.

	2010		2014		2015	
	Усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	Усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	Усього	у % до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займались інноваційною діяльністю	1462	13,8	1609	16,1	824	17,3
у тому числі витрачали кошти на внутрішні НДР	224	2,1	189	1,9	151	3,2
зовнішні НДР	124	1,2	94	0,9	70	1,5
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	840	7,9	993	9,9	467	9,8
придбання інших зовнішніх знань	100	0,9	83	0,8	32	0,7
навчання та підготовка персоналу	222	2,1	719	3,2	-	-
ринкове запровадження інновацій	102	1	79	0,8	-	-
інші	194	1,8	140	1,4	210	4,4

Джерело: [22].

Додаток Д

Данні для регресії по трьом операторам мобільного зв'язку України, ВВП України та рівнем інтернет-проникнення

	Кількість абонентів Київстар, у млн.осіб	Прибуток Київстар, у млрд.грн	Кількість абонентів lifecell, у млн.осіб	Прибуток lifecell, у млрд.грн	Кількість абонентів Vodafone Україна, у млн.осіб	Прибуток Vodafone Україна, у млрд.грн	Internet Penetration, % of pop.	ВВП, у млрд.долл.США
2006	22,2	10,1	5,5	2	17,4	6,9	40,4	111,89
2007	22,6	10,6	5,7	2,1	17,6	7,2	40,8	148,73
2008	22,9	10,9	6,3	2,3	18,1	7,8	41,5	188,24
2009	23,2	11,7	7,8	2,7	18,2	8,1	41,9	121,55
2010	23,4	12,8	8,2	3,1	17,44	8,5	42,2	136,01
2011	24,7	13	8,7	3,9	18,7	9,1	42,5	163,16
2012	25,1	13,3	9,3	3,9	20,2	9,6	42,8	175,71
2013	25,7	9,9	9,8	3,8	22,7	9,9	43,1	179,57
2014	26	10	10,3	4	21,5	10	43,4	132,34
2015	25,4	13,4	10,3	4,4	20,4	10	43,7	90,52
2016	26,1	14,9	10,4	4,8	20,8	11,1	44,1	87,2

Джерело: розроблено автором на основі джерел [29, 30, 33, 34, 44, 45].

Додаток Е

Рейтинг інтернет-проникнення та глобального інноваційного індексу

#	Country	Internet Users	Penetration	Population	Non-Users	Users 1 Year	Internet Users	Population	Global Innovation Index
		2016	(% of Pop)	-2016	(internetless)	Change (%)	1 Year Change	1 Y Change	2016
1	China	721,434,547	52.2 %	1,382,323,332	660,888,785	2.2 %	15,520,515	0.46 %	25
2	India	462,124,989	34.8 %	1,326,801,576	864,676,587	30.5 %	108,010,242	1.2 %	66
3	U.S.	286,942,362	88.5 %	324,118,787	37,176,425	1.1 %	3,229,955	0.73 %	4
4	Brazil	139,111,185	66.4 %	209,567,920	70,456,735	5.1 %	6,753,879	0.83 %	69
5	Japan	115,111,595	91.1 %	126,323,715	11,212,120	0.1 %	117,385	-0.2 %	16
6	Russia	102,258,256	71.3 %	143,439,832	41,181,576	0.3 %	330,067	-0.01 %	43
7	Nigeria	86,219,965	46.1 %	186,987,563	100,767,598	5%	4,124,967	2.63 %	114
8	Germany	71,016,605	88%	80,682,351	9,665,746	0.6 %	447,557	-0.01 %	10
9	U.K.	60,273,385	92.6 %	65,111,143	4,837,758	0.9 %	555,411	0.61 %	3
10	Mexico	58,016,997	45.1 %	128,632,004	70,615,007	2.1 %	1,182,988	1.27 %	61
11	France	55,860,330	86.4 %	64,668,129	8,807,799	1.4 %	758,852	0.42 %	18
12	Indonesia	53,236,719	20.4 %	260,581,100	207,344,381	6.5 %	3,232,544	1.17 %	88
13	Viet Nam	49,063,762	52%	94,444,200	45,380,438	3.3 %	1,564,346	1.07 %	59
14	Turkey	46,196,720	58%	79,622,062	33,425,342	5.1 %	2,242,750	1.22 %	42
15	Philippines	44,478,808	43.5 %	102,250,133	57,771,325	4.4 %	1,855,574	1.54 %	74
16	South Korea	43,274,132	85.7 %	50,503,933	7,229,801	1.2 %	522,375	0.42 %	11
17	Italy	39,211,518	65.6 %	59,801,004	20,589,486	1.7 %	666,922	0.01 %	29
18	Iran	39,149,103	48.9 %	80,043,146	40,894,043	7.7 %	2,784,831	1.18 %	78
19	Spain	37,865,104	82.2 %	46,064,604	8,199,500	2.2 %	805,002	-0.12 %	28

Джерело: розроблено автором на основі джерел [27, 45].

Продовження Додатку Е

20	Pakistan	34,342,400	17.8 %	192,826,502	158,484,102	9.7 %	3,024,054	2.07 %	119
21	Canada	32,120,519	88.5 %	36,286,378	4,165,859	1.8 %	559,167	0.96 %	15
22	Egypt	30,835,256	33%	93,383,574	62,548,318	3.3 %	990,548	2.05 %	107
23	Argentina	30,359,855	69.2 %	43,847,277	13,487,422	3.1 %	904,688	0.99 %	81
24	Thailand	29,078,158	42.7 %	68,146,609	39,068,451	6.2 %	1,708,982	0.28 %	52
25	South Africa	28,580,290	52%	54,978,907	26,398,617	3.9 %	1,078,982	0.9 %	54
26	Poland	27,922,152	72.4 %	38,593,161	10,671,009	2.5 %	670,522	-0.05 %	39
27	Colombia	27,664,747	56.9 %	48,654,392	20,989,645	4.9 %	1,296,764	0.88 %	63
28	Bangladesh	21,439,070	13.2 %	162,910,864	141,471,794	10.4 %	2,018,395	1.19 %	117
29	Kenya	21,248,977	45%	47,251,449	26,002,472	3.7 %	763,171	2.61 %	80
30	Malaysia	21,090,777	68.6 %	30,751,602	9,660,825	2.2 %	453,56	1.39 %	35
31	Saudi Arabia	20,813,695	64.7 %	32,157,974	11,344,279	2.8 %	561,748	1.96 %	49
32	Australia	20,679,490	85.1 %	24,309,330	3,629,840	1.7 %	350,522	1.42 %	19
33	Morocco	20,068,556	57.6 %	34,817,065	14,748,509	1.7 %	342,534	1.28 %	72
34	Ukraine	19,678,089	44.1 %	44,624,373	24,946,284	0.4 %	68,947	-0.44 %	56
35	Venezuela	18,254,349	57.9 %	31,518,855	13,264,506	2.1 %	380,889	1.32 %	120
36	Netherlands	15,915,076	93.7 %	16,979,729	1,064,653	0.6 %	98,813	0.32 %	9
37	Uzbekistan	15,453,227	51%	30,300,446	14,847,219	6.1 %	893,596	1.36 %	85
38	Chile	14,108,392	77.8 %	18,131,850	4,023,458	3.3 %	444,149	1.02 %	44
39	Peru	13,036,965	41%	31,774,225	18,737,260	1.9 %	244,248	1.27 %	71
40	Romania	11,236,186	58%	19,372,734	8,136,548	1.4 %	155,259	-0.71 %	48
41	Sudan	10,886,813	26.4 %	41,175,541	30,288,728	4.5 %	471,726	2.34 %	128
42	Belgium	10,060,745	88.5 %	11,371,928	1,311,183	1.9 %	184,645	0.64 %	23
43	Kazakhstan	9,961,519	55.8 %	17,855,384	7,893,865	1.8 %	176,681	1.31 %	103

Джерело: розроблено автором на основі джерел [27, 45].

Продовження Додатку В

44	Czech Republic	9,323,428	88.4 %	10,548,058	1,224,630	3.2 %	285,731	0.05 %	27
45	Sweden	9,169,705	93.1 %	9,851,852	682,147	1%	94,636	0.74 %	2
46	United Arab Emirates	8,515,420	91.9 %	9,266,971	751,551	1.7 %	143,34	1.2 %	41
47	Ghana	7,958,675	28.4 %	28,033,375	20,074,700	14%	976,984	2.27 %	102
48	Algeria	7,937,913	19.7 %	40,375,954	32,438,041	4.3 %	329,755	1.79 %	113
49	Hungary	7,874,733	80.2 %	9,821,318	1,946,585	1.2 %	95,696	-0.34 %	33
50	Uganda	7,645,197	19%	40,322,768	32,677,571	5.5 %	395,857	3.31 %	99
51	Switzerland	7,302,714	87.2 %	8,379,477	1,076,763	1%	74,342	0.97 %	1
52	Greece	7,072,534	64.8 %	10,919,459	3,846,925	0.4 %	29,742	-0.32 %	40
53	Ecuador	7,055,575	43.1 %	16,385,450	9,329,875	1.5 %	106,663	1.49 %	100
54	Austria	6,953,400	81.1 %	8,569,633	1,616,233	0.3 %	23,81	0.29 %	20
55	Portugal	6,930,762	67.3 %	10,304,434	3,373,672	0.8 %	54,608	-0.44 %	30

Джерело: розроблено автором на основі джерел [27, 45].

